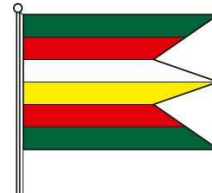

OBSAH

2. INFORMÁCIE CIVILNEJ OCHRANY PRE VEREJNOSŤ
3. KEĎ ZAZNIE SIRÉNA
5. ODPORÚČANIA PRE OBYVATELSTVO V PRÍPADE VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI
10. ZÁSADY SPRÁVANIA SA PO POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH
10. ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI TELEFONOVANÍ NA LINKU TIESŇOVÉHO VOLANIA 112
11. ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI ANONYMNOM OZNÁMENÍ
11. ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI PREVZATÍ PODOZRIVEJ ZÁSIELKY
12. ZÁKLADY PRVEJ POMOCI
13. POSKYTNUTIE PRVEJ POMOCI
15. MOŽNÉ ZDROJE OHROZENIA
19. POSTUP PRI VÝSKYTE OSOBY V PÁTRANÍ
21. INFORMÁCIE O AFRICKOM MORE OŠÍPANÝCH
23. PODOZRENIE Z OCHORENIA ČLOVEKA NA VTÁČIU CHRÍPKU

DOBRÉ RADY OBČANOM

ZDROJ: MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

INFORMÁCIE CIVILNEJ OCHRANY PRE VEREJNOSŤ

Zákon č. 42/1994 Z.z. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva.

Civilná ochrana: § 2 ods. 1

„Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.“

Mimoriadne udalosti a rôzne krízové javy nás sprevádzali a budú sprevádzať neustále. Sú žiaľ neoddeliteľnou súčasťou života a človek je nútený hľadať cesty ako im preventívne čeliť, a keď už vzniknú eliminovať ich negatívne dopady a minimalizovať straty a škody. Nielen prírodné katastrofy, ale aj každá ľudská aktivita i prostredie, v ktorom sa uskutočňuje, sú možným zdrojom krízových javov.

Aby bolo možné úspešne čeliť rizikám, ktoré človek a ľudské spoločenstvá vytvárajú svojim konaním vo vzťahu k prírode, v hospodárstve, vo vzájomných vzťahoch ľudí a spoločenstiev, je potrebné prijímať rad nevyhnutných preventívnych opatrení na predchádzanie vzniku rizík, resp. na elimináciu ich následkov a zmierňovanie dopadov na človeka a spoločnosť po ich vzniku.

Prijímanie účinných preventívnych opatrení je oveľa lacnejšie, ako náklady na odstránenie následkov mimoriadnych udalostí. Strata života a ujmy na zdraví v dôsledku mimoriadnych udalostí sa nedajú v žiadnom prípade finančne nahradiť.

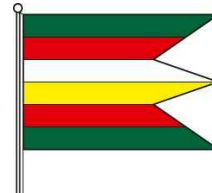
Účelom prevencie v oblasti civilnej ochrany je poskytnúť verejnosti čo najviac relevantných informácií o zdrojoch možného ohrozenia a následkoch mimoriadnych udalostí, ktoré môžu na danom území vzniknúť a tým ohroziť život, zdravie a majetok a v neposlednom rade poškodiť životné prostredie.

...

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

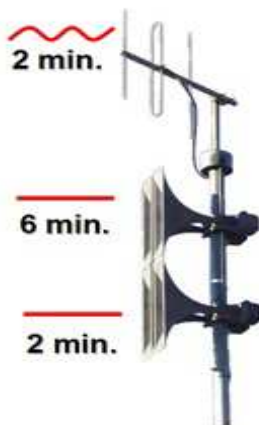
KEĎ ZAZNIE SIRÉNA

Ked' zaznie siréna (mimo doby pravidelného preskúšania):

1. hrozí alebo vznikla mimoriadna udalosť,
2. podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte, pred čím vás varuje,
3. počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo hlásením obecného (mestského) rozhlasu.

Varovné signály na varovanie obyvateľstva sú nasledovné:

- a) „VŠEOBECNÉ OHROZENIE“ – dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti,
- b) „OHROZENIE VODOU“ – šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.
- c) „KONIEC OHROZENIA“ – dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania pre koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Varovné signály a signál „KONIEC OHROZENIA“ sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

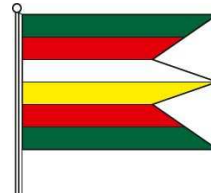
Hovorená informácia obsahuje:

- a) deň a hodinu vzniku alebo ukončenia ohrozenia,
- b) údaje o zdroji ohrozenia,
- c) údaje o druhu ohrozenia,
- d) údaje o veľkosti ohrozeného územia,
- e) základné pokyny na konanie obyvateľstva.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Preskúšavanie sirén:

- elektromotorických je spravidla **každý druhý piatok v mesiaci o 12:00 hod,**
- elektronických sirén je **dva krát ročne, spravidla v júni a decembri.**

Varovací systém sa nesmie preskúšavať:

- a) v nočných hodinách,
- b) v dňoch pracovného pokoja,
- c) spôsobom, pri ktorom by mohla nastať zámena so skutočným varovaním obyvateľstva.

Čo urobiť keď zaznie siréna

(mimo doby pravidelného preskúšania)

1. okamžite sa ukryte

- pri pobyte mimo budovu – vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt, prípadne vstúpte do najbližšej budovy a požiadajte majiteľa o dočasné ukrytie (úkrytom môže byť napr. výrobný závod, úrad, kancelária, obchod, verejná budova, súkromný byt, dom a pod.),
- ak sa nachádzate v domácnosti – zhromaždite celú rodinu a byt neopúšťajte,
- ak máte deti v školách – nesnažte sa ich vyzdvihnúť, bude o ne postarané,
- v prípade, že cestujete automobilom a počujete varovný signál – zaparkujte a vyhľadajte úkryt v najbližšej budove. Ukrytie neuskutočňujte, keď zaznie varovný signál ohrozenie vodou.

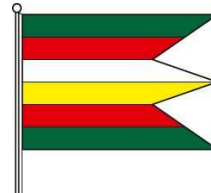
2. zatvorte okná a dvere

- vytvorte izolovaný uzavretý priestor – uzavrite a utesnite okná, dvere a vetráky, odstavte klimatizáciu (netesnosti prelepte páskou, väčšie netesnosti môžete utesniť tkaninami namočenými vo vode s rozpustnými saponátmi, penovou hmotou, tmelom a pod.),
- uzavretím priestoru znížite pravdepodobnosť vlastného ohrozenia.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

3. zapnite rádio alebo televíziu

- sledujte vysielanie rozhlasu a televízie a riad'te sa podľa vysielaných pokynov - dozviete sa informácie o tom, čo sa stalo, prečo bola spustená siréna a varovanie obyvateľstva a čo sa bude ďalej robiť,
- v prípade výpadku elektrického prúdu využite rádioprijímač na batérie, telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky, najmä nevolajte čísla tiesňového volania. Ťažko sa dovoláte a zbytočne tým komplikujete činnosť záchranárov, ktorí telefónnu sieť prednostne potrebujú.

...

ODPORÚČANIA PRE OBYVATEĽSTVO

V PRÍPADE VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI

Maximálna teplota

2. stupeň

Maximálna teplota vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 35°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- c) dodržiavať pitný režim.

3. stupeň

Dlhodobé dosahovanie max. teploty vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 40°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) dodržiavať pitný režim,
- c) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- d) pri pobyte na priamom slnku používať ochranné prostriedky pred priamym slnečným žiarením (pokrývka hlavy, ochranné krémy, slnečné okuliare a pod.).

Minimálna teplota

2. stupeň

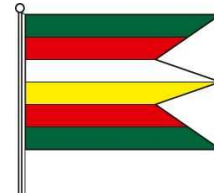
Dosiahnutie minimálnej teploty vzduchu (M2, < 20°C). Silný mráz:

- a) chrániť sa primerane teplým oblečením a obuvou,
- b) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom,

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

c) vykonať primerané opatrenia na ochranu hospodárskych plodín pred prízemnými mrazmi.

3. stupeň

Minimálnej teploty vzduchu (M3, < 30°C). Veľmi silný mráz:

- a) urýchlene vyhľadať teplé miesta (obytné zariadenia),
- b) vykonať primerané opatrenia v priemysle na ochranu pred silnými mrazmi (zateplenie...),
- c) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom.

Vietor

2. stupeň

Výskyt silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V2, priemer > 20 m/s alebo nárazy > 25 m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) nepúšťať von deti,
- f) zabezpečiť domáce zvieratá,
- g) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- h) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi obmedziť jazdu po otvorených veterných plochách,
- i) zabezpečiť okná, skleníky, voľne uložené predmety, pozbierať sušiacu sa bielizeň,
- j) pri jazde automobilom znížiť rýchlosť jazdy.

3. stupeň

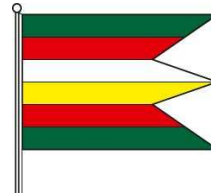
Výskyt mimoriadne silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V3, priemer > 25 m/s alebo nárazy > 35 m/s):

- a) keď nie je nutné, nevychádzať z domu,
- b) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) nepúšťať von deti,

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

- e) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- f) zabezpečiť žeriavy.

Snehové jazyky a záveje

2. stupeň

Intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- b) zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón, PDA, vysielacia a pod.) pre prípad núdze.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) obmedziť pohyb vo vonkajšom prostredí,
- b) obmedziť jazdu vozidlom a inými prostriedkami.

Sneženie

2. stupeň

Silné sneženie pri ktorom spadne S2, > 20 cm nového snehu za 12h:

- a) na horách sledovať a dodržiavať pokyny horskej služby,
- b) vybaviť vozidlo príslušnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- c) v prípade mokrého snehu a silného vetra obmedziť pohyb v lese a v blízkosti elektrických vedení.

3. stupeň

Mimoriadne silné sneženie pri ktorom spadne S3, > 30 cm nového snehu za 12h:

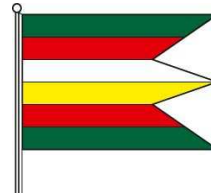
- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri.

Pol'adovica

2. stupeň

Intenzívna tvorba pol'adovice:

- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba poľadovce:

- a) obmedziť pobyt a pohyb i dopravnými prostriedkami v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

Búrky

2. stupeň

Výskyt silných búrok spojené prívalové zrážky s úhrnmi (BD2, >30mm za 1h) a nárazy vetra s rýchlosťou (BV2, >25m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) zabezpečiť domáce zvieratá,
- f) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- g) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- h) vo voľnej krajine pri búrke prečkať v automobile, alebo vyhľadať nižšie polohy (pozor na ich prípadné zatopenie),
- i) nezdržiavať sa pri vysokých stožiaroch alebo vysokých stromoch,
- j) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

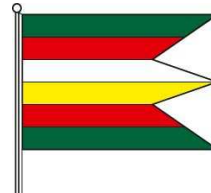
Výskyt mimoriadne silných búrok spojené s prívalovými zrážkami s úhrnom (BD3, 40 mm za 1h) a nárazmi vetra s rýchlosťou (BV3, >35 m/s):

- a) keď nemusíte, nevychádzať z domu,
- b) nepúšťať von deti,
- c) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- d) nezdržiavať sa pri stožiaroch vysokého napätia alebo vysokých stromoch,
- e) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- f) zabezpečiť obydlie pred vniknutím vody.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

Dážď

2. stupeň

Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom zrážok (D2, > 50mm za 12h):

v prípade kritického nedostatku času:

Zanechať akékoľvek činnosti a rýchlo sa odobrať na bezpečné (kopec, vyšší svah a pod.) alebo vopred určené miesto.

pokiaľ máte dostatok času:

- a) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu,
- b) premiestniť vybavenie domácností do vyšších poschodí,
- c) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- d) pripraviť si vozidlo pre prípad nutnosti opustenia obydľia,
- e) pripraviť si lieky, dokumenty, vhodné ošatenie, trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- f) zobrať si nepremokavú obuv a odev,
- g) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- h) informovať svojich susedov,
- i) pripraviť evakuáciu zvierat,
- j) pripraviť si evakuačnú batožinu,
- k) opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

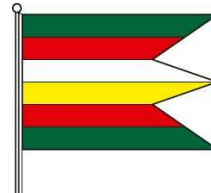
Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom (D3, > 70mm za 12h):

- a) dodržiavať pokyny záchranných zložiek, orgánov samosprávy a štátnej správy, sledovať pokyny v hromadných informačných prostriedkoch,
- b) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- c) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- d) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- e) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

Hmla

2. stupeň

Výskyt silných hmiel s dohľadnosťou (H2, < 300m):

Ak viditeľnosť nepovoľuje ísť rýchlejšie ako 20 km/hod. a keď nie je možné rozoznať okraj cesty odstavte vozidlo. Na diaľniciach vyhľadajte najbližšie odpočívadlo a počkať kým sa hmla rozplynie.

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silných hmiel (H3, < 100m):

Obmedziť jazdu vozidlom z bezpečnostných dôvodov.

...

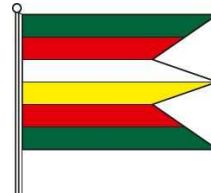
ZÁSADY SPRÁVANIA SA PO POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH

- Nechajte si skontrolovať stav obydľia (statická narušenosť, obývatel'nosť), rozvody energií (plyn, elektrina), stav kanalizácie a rozvod vody.
- Zabezpečte likvidáciu uhynutých zvierat, poškodených potravín, poľnohospodárskych plodín zasiahnutých vodou – riad'te sa pokynmi hygienika.
- Informujte sa o miestach humanitárnej pomoci.
- Kontaktujte príslušné poisťovne ohľadom náhrady škôd. V rámci možností vyhotovte dokumentáciu o postihnutí a škodách (fotodokumentácia, videozáznam); vyhotovte si zoznam poškodených, zničených alebo odplavených predmetov.

...

ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI TELEFONOVANÍ NA LINKU TIESŇOVÉHO VOLANIA 112

- Uveďte svoje meno a číslo telefónu odkiaľ voláte.
- Čo sa stalo – požiar, dopravná nehoda, povodeň . . .
- Rozsah udalosti – požiar domu, lesa, zaplavenie cesty, obce . . .
- Miesto udalosti, ak je na miesto udalosti sťažený prístup, uveďte spôsob prístupu, smer, odkiaľ je možné miesto udalosti dosiahnuť a druh prístupovej cesty.
- Počkajte na pokyny od operátora.

...

ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI ANONYMNOM OZNÁMENÍ

Anonymné oznámenie o uložení bomby alebo nebezpečnej látky sa často zameriava na vyvolanie strachu a paniky. Ako objekt sú zvolené priestory s väčším sústredením ľudí. Aj keď väčšinou ide o planý poplach, treba počítať s tým, že anonymná vyhrážka môže byť uskutočnená. Po anonymnom oznámení :

- Okamžite oznámte udalosť na linku tiesňového volania **112** alebo na telefónne čísla **158 a 150**.
- Ak sa nachádzate v budove, ktorá je ohrozená, opustite budovu a vzdialte sa čo najďalej od tohto priestoru.
- Do budovy sa vráťte až na pokyn príslušných orgánov.

...

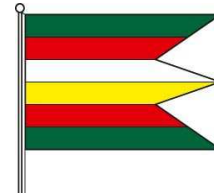
ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI PREVZATÍ PODOZRIVEJ ZÁSIELKY

Po prevzatí listu, resp. balíka zvážte skutočnosti, ktoré vás vedú k názoru, že ide o podozrivú zásielku. **Identifikačné znaky podozrivej zásielky môžu byť napr.:**

- Neočakávaná zásielka od neznámeho odosielateľa s podozrivým rukopisom. Odlišné miesto odoslania na spätnej adrese od miesta odoslania na pošte.
- Zapáchajúca zásielka alebo zásielka s podozrivým obsahom.
- Po otvorení môže podozrenie vyvolať sypká hmota, neznámy predmet alebo výhražný text. Vyššia hmotnosť listu.
- Veľa zabezpečovacieho materiálu, ako lepiace pásy, nálepky a pod.

Postup manipulácie s podozrivou zásielkou:

- Neotvárajte ju a netraste ňou.
- Zásielku uložte do igelitového alebo iného vhodného obalu.
- Vysypaný obsah neutierať ale okamžite zakryť fóliou, papierom alebo smetným košom a neodkrývať. Ak sa prášok dostal na odev vyzlečte sa a manipulujte s ním ako s podozrivou zásielkou.

- Opustite miestnosť, vypnite ventiláciu, uzatvorte okná a dvere, umyte si ruky. Označte miestnosť nápisom „**POZOR, PODOZRIVÁ ZÁSIELKA! NEVSTUPOVAŤ!**“
- Vypracovať zoznam osôb, ktoré prišli do styku so zásielkou, prípadne boli v rovnakej miestnosti a tento odovzdať veliteľovi zásahu.
- Udalosť nahláste na linku tiesňového volania **112 alebo 158 a150**.

...

ZÁKLADY PRVEJ POMOCI

Prvá pomoc (predlekárska) - je súbor základných zdravotníckych opatrení, ktoré môžu byť podľa potreby použité na okamžitú záchranu života, zabránenie zhoršeniu zdravotného stavu, alebo na urýchlenie zotavenia.

Pri poskytovaní prvej pomoci je potrebné bez ohrozenia vlastného života zistiť, čo sa stalo. Pomoc treba poskytnúť vždy najviac postihnutému a urýchlene zabezpečiť privolanie lekára alebo dopraviť zraneného do najbližšieho zdravotníckeho zariadenia.

V prvom rade je potrebné zastaviť život ohrozujúce krvácanie, pri bezvedomí zabezpečiť priechodnosť dýchacích ciest.

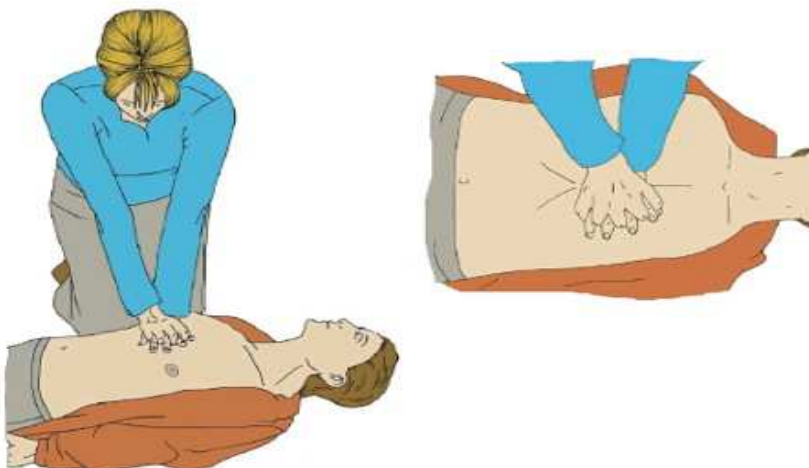
Ak postihnutý sám nedýcha, okamžite poskytnúť umelé dýchanie.

Pri zastavení činnosti srdca poskytnúť nepriamu masáž srdca.

Na poskytnutie prvej pomoci potrebujete základné vedomosti, nepotrebujete osobitné vybavenie, môžete improvizovať.

Nepreceňujte vlastné sily, neohrozujte vlastnú osobu. Nehýbte postihnutým viac, ako je to nevyhnutné.

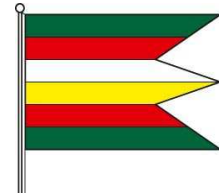
...

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

POSKYTNUTIE PRVEJ POMOCI

Absolútnu prednosť v poskytovaní prvej pomoci má **kardiopulmonálna resuscitácia (KPR)**.

Súčasne je však nutné vykonať život zachraňujúce výkony, bez ktorých samotná KPR nie je účinná. Medzi tieto výkony patrí:

- **stabilizácia krčnej chrbtice**
- **uvoľnenie dýchacích ciest**
- **prekrytie otvoreného pneumotoraxu**
- **zastavenie masívneho krvácania**
- **autotransfúzna poloha**
- **stabilizovaná poloha (ak postihnutý dýcha)**

Nasleduje ošetrenie menej závažných poranení, obviazanie rán, imobilizácia zlomenín, zabezpečenie tepelného komfortu, tíšenie bolesti a psychická podpora. Nemenej dôležité je správne polohovanie postihnutého.

Zisťovanie vedomia sa vykoná jednoduchým spôsobom. Postihnutého:

- **chytíme za plecia,**
- **jemne ním zatrasíme ,**
- **hlasno sa spýtame: „Ste v poriadku?“**

Zisťovanie dýchania. Presvedčíme sa, či má postihnutý priechodné dýchacie cesty. Vykonáme mierny záklon hlavy, pridvihneme bradu a vyčistíme ústnu dutinu, ak je to potrebné. Zistíme, či postihnutý dýcha:

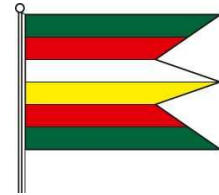
- **pozeráme - očami pozorujeme pohyby hrudníka,**
- **počúvame - sluchom počúvame prúdenie vzduchu,**
- **cítíme - na tvári cítime pohyb vydychovaného vzduchu.**

Je dôležité nezamieňať si iné zvuky za dýchanie. Postihnutý môže po zastavení srdca ešte niekoľko minút „dýchať“ inak ako zvyčajne, t.j. chrčí, vydáva rôzne zvuky a pod. Pokiaľ máme pochybnosti, či je dýchanie normálne, postupujeme tak, akoby postihnutý nedýchal.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

Zisťovanie krvného obehu. Pozn. laici už nezisťujú prítomnosť krvného obehu, t.j. nehmatajú pulz, ale sa orientujú podľa nepriamych známkok funkčnosti obehu: **pohybov, vedomia a dýchania.**

POSTUP PRI MASÁŽI SRDCA JE NASLEDOVNÝ:

Kľakneme si vedľa postihnutého a

- bez meškania položíme ruku na stred hrudníka postihnutého (orientačne, presná poloha sa nezisťuje)
- priložíme druhú ruku spodnou časťou dlane na našu prvú ruku
- nakloníme sa nad hrudník a vystretými rukami ho začneme stláčať do hĺbky približne 4-5 cm
- spodná ruka sa stále dotýka hrudníka len spodnou časťou dlane
- po každom stlačení hrudník uvoľníme, ale ruky ponecháme položené na hrudi
- doba stlačenia a uvoľnenia hrudníka by mala trvať rovnaký čas.

POSTUP PRI UMELOM DÝCHANÍ JE NASLEDOVNÝ:

- uvoľníme dýchacie cesty súčasným záklonom hlavy a pridvihnutím brady
- palcom a ukazovákom ruky, ktorá je položená na čele pacienta, stlačíme mäkkú časť nosa
- stále pridržujeme bradu tak, aby sme umožnili ústam pacienta otvoriť sa
- normálne sa nadýchneme a perami nepriedušne obopneme ústa postihnutého
- neprerušovane vdýchneme do úst postihnutého, pričom sledujeme, či sa mu dvíha hrudník
- vdych z úst do úst trvá približne 1s
- udržujeme hlavu v záklone aj pridvihnutú bradu, zdvihujeme sa a sledujeme, či hrudník klesá a postihnutý vydýchne
- znovu sa normálne nadýchneme a zopakujeme umelý vdych.

POSTUP PRI ZÁKLADNEJ KARDIOPULMONÁLNEJ RESUSCITÁCII:

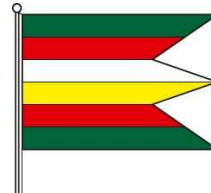
Pred zahájením resuscitácie je potrebné pacienta otočiť na chrbát a umiestniť na tvrdú podložku.

- resuscitáciu dospelých zahajujeme masážou srdca

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

- nasledujú umelé vdychy v pomere 30:2
- obnovenie obehu sa nezisťuje, spozná sa podľa zlepšenia vedomia, pohybov alebo spontánneho dýchania.

V RESUSCITÁCII POKRAČUJEME AŽ POKIAL:

- nepríde kvalifikovaná pomoc a neprevezme resuscitáciu
- postihnutý nezačne spontánne dýchať
- nie sme úplne vyčerpaní a nevládzeme už ďalej resuscitovať.

...

MOŽNÉ ZDROJE OHROZENIA

1. ŽIVELNÉ POHROMY

Živelná pohroma - je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok.

- povodne a záplavy,
- dážď, búrky, prietrže mračien a krupobitie,
- vietor, veterná smršť a víchrica,
- extrémne nízka alebo vysoká teplota,
- sneženie, snehové jazyky a záveje,
- hmla, námraza, poľadovica,
- zemetrasenie a zosuv pôdy.

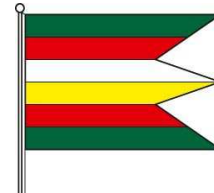
Územie postihnuté účinkami živeľnej pohromy je charakterizované:

- zatopením objektov a zaplavením rozsiahleho územia,
- postihnutím veľkého počtu osôb, ktorí sú bez prístrešia a základných životných potrieb, šokované, zranené alebo usmrtené,
- závalmi ulíc, poškodením alebo nezjazdnosťou ciest a chodníkov,
- zničením a poškodením budov, priemyselných objektov, mostov, narušením dopravy, zničením kultúrnych pamiatok a chránených prírodných útvarov,
- vznikom požiarov a výbuchov,

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

- zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
- celkovým narušením života, životného prostredia a obmedzením výroby.

Najväčšie predpoklady vzniku živelných pohrôm sú v období dažďov, kde môže dôjsť aj k zosuvu pôdy a hlavne k povodniam.

V zimnom období je predpoklad vzniku zimných kalamít. Okrem toho pri nepriaznivých hydrometeorologických podmienkach môžu ohrozovať obyvateľstvo aj privalové dažde, krupobitie, veterné smršte a víchrice a v letnom období intenzívna búrková činnosť spojená s veternou smršťou.

Taktiež vplyvom sucha koncom jari a v letných mesiacoch dochádza k lesným požiarom hlavne v dôsledku vypaľovania suchých trávnych porastov, ktoré ohrozujú priľahlé lesy a zastavané lokality. Mimoriadne udalosti v dôsledku živelnej pohrôm však podľa poznatkov z minulosti nevytvárajú predpoklad veľkých rizík ohrozenia života, zdravia a majetku.

2. HAVÁRIE

Havária - je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie a na majetok.

- dopravné nehody pri cestnej a železničnej preprave spojené s únikom nebezpečnej látky,
- požiare a výbuchy,
- technologické havárie, únik nebezpečných látok, prípravkov a odpadov, ropných produktov s následným kontaminovaním územia, ovzdušia, vodných tokov, zdrojov pitnej vody a podzemných vôd,
- poškodenie vedení energetických rozvodných sietí, ich zariadení, plynovodov a iných produktovodov.

Územie postihnuté účinkami havárie je charakterizované:

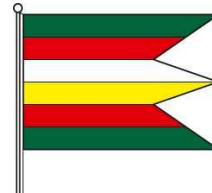
- zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení.
- postihnutím a ohrozením osôb, zvierat, ovzdušia, terénu, vody a potravín.

Najväčšie riziko ohrozenia územia v stave bezpečnosti predstavujú stacionárne zdroje ohrozenia: objekty, ktoré vyrábajú, skladujú alebo inak manipulujú s chemickými

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

nebezpečnými látkami, v ktorých môže dôjsť k technologickej havárii s následným únikom nebezpečnej látky alebo havárie na iných objektoch, ktoré pre svoje okolie predstavujú ohrozenie inými formami (výbuch, požiar, záplava, prielomová vlna a pod.).

Riziko ohrozenia v nemalej miere tiež predstavuje preprava nebezpečných látok po cestných a železničných komunikáciách.

Faktory ohrozenia:

Pri úniku nebezpečných látok sa predpokladá, že dôjde k okamžitému ohrozeniu bezprostredného okolia havárie s krátkodobými následkami. Rýchlosť a smer šírenia toxických pár (napr. amoniaku) a ich koncentrácia v oblaku, závisí od rýchlosti prízemného vetra, od smeru prízemného vetra a od stability prízemnej vrstvy atmosféry.

Riziká ohrozenia života, zdravia a životného prostredia je možné taktiež predpokladať v dôsledku havárií a dopravných nehôd pri preprave nebezpečných látok po cestných a železničných komunikáciách.

Všetky druhy cestnej, železničnej, leteckej, lanovej či vodnej prepravy predstavujú určité riziká a stupeň ohrozenia územia a obyvateľstva. Najväčšie riziko a ohrozenie vyplýva z prepravy nebezpečných látok, ktoré po havárii uniknú do pôdy, vody či ovzdušia čím priamo ohrozia životy a zdravie človeka a vo veľkej miere poškodia životné prostredie.

3. KATASTROFY

Katastrofa - je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnnej pohromy a havárie.

- veľké cestné, železničné a letecké nehody spojené s požiarom a prípadným únikom nebezpečných látok,
- technologické havárie spojené s únikom nebezpečných látok pri povodni, alebo spojené s veľkým požiarom či inou živelnou pohromou.

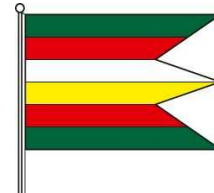
Územie postihnuté účinkami katastrofy je charakterizované:

- postihnutím a ohrozením osôb, zvierat, ovzdušia, terénu, vody a potravín,
- zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
- narušením života, výroby a životného prostredia.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

Všetky živelné pohromy v spojení s inou mimoriadnou udalosťou (veľký požiar, technologická havária alebo dopravná nehoda na cestnej či železničnej komunikácii s následným únikom nebezpečnej látky a iné) v konečnom dôsledku môžu spôsobiť katastrofu.

Tento stav je teda výsledkom náhodných udalostí, ktoré na seba nadväzujú a znásobujú ohrozenie a účinky dopadu na život, zdravie, majetok a životné prostredie.

Podľa dôsledkov hovoríme o katastrofách ekologických a katastrofách humanitárnych (tieto skupiny sa môžu vzájomne prelínať).

Najkritickejšími oblast'ami, ktoré predstavujú riziko vzniku katastrofy, sú územia v okolí stacionárnych zdrojov ohrozenia, čiže objektov, ktoré vyrábajú, skladujú či inak manipulujú s nebezpečnými látkami (zimné štadióny, kúpaliská, objekty priemyselnej a potravinárskej výroby) územia, cez ktoré prechádzajú hlavné cestné a železničné ťahy po ktorých sa prepravujú nebezpečné látky, územia v povodí riek, na ktorých sú vybudované vodné stavby, územia, ktoré sú ohrozované letovou prevádzkou (najväčšie ohrozenie je pri pristávaní alebo vzlete lietadla - koridor priletu a odletu).

4. TERORISTICKÉ ÚTOKY

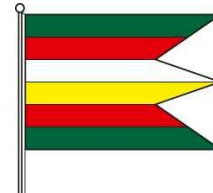
Teroristický útok - je napadnutie objektov, kde sa sústreďuje väčšie množstvo osôb s cieľom spôsobiť straty na životoch, zdraví a majetku, spôsobiť strach a paniku obyvateľstva.

Na útok môžu byť použité konvenčné zbrane a prostriedky obsahujúce chemické, biologické a rádioaktívne látky a materiály.

K najväčšej zmene bezpečnosti obyvateľov dochádza v oblasti tzv. **nevojenských ohrození, predovšetkým terorizmu**. Medzinárodný terorizmus sa v súčasnosti vyznačuje zvýšenou cieľavedomou agresivitou a bezohľadnosťou. Je motivovaný fanatickým extrémizmom a jeho cieľom je globálna ideologická konfrontácia so súčasným svetom.

V kombinácii s vybavením najmodernejšími technickými prostriedkami na ničenie, spojenie a šifrovanie, konšpiráciu a maskovanie činnosti pôsobí v globálnom meradle veľmi nebezpečná sila, schopná rozvrátiť spoločenský poriadok dokonca aj celých štátov, to jest ohrozenie je širšie a bezprostrednejšie.

Novou skúsenosťou je, že pred teroristickým útokom nedostane obyvateľstvo žiadne varovanie. V prípade teroristického útoku je najväčšia pravdepodobnosť použitia chemických a biologických nebezpečných látok a nie sú vylúčené ani rádioaktívne látky v

priestoroch, zariadeniach a objektoch kde dochádza permanentne k sústreďovaniu veľkého počtu osôb.

5. CHOROBY A EPIDÉMIE

Choroby a epidémie - sú obdobia, v ktorých je zaznamenaný zvýšený výskyt ochorení u ľudí a zvierat a hrozí vznik epidémie alebo pandémie. Vzhľadom na voľný pohyb tovarov a výrobkov v rámci obchodovania štátov Európskej únie ako aj takmer neobmedzeného cestovného ruchu vo svete je stupeň ohrozenia tohto druhu veľmi vysoký.

Vznik ohnisk nákaz epidemiologického alebo epizootického ohrozenia je možný ako vo vlastnom územnom obvode, tak i prenosom z iných okresov, najmä od voľne žijúcich zvierat. V súčasnej dobe okrem hromadnej autobusovej a vlakovej prepravy, najväčšie riziká šírenia nákaz a epidémií predstavuje veľmi intenzívny cestovný ruch hlavne v leteckej preprave, pri ktorej môže dôjsť v pomerne krátkom čase a na veľké vzdialenosti k prenosu, resp. **zavlečeniu cudzokrajných (exotických) nákaz**. V územnom obvode Košického kraja tento druh ohrozenia predstavuje Letisko Košice a.s..

...

POSTUP PRI VÝSKYTE OSOBY V PÁTRANÍ

Jednou zo základných úloh, ktoré plní Policajný zbor v zmysle § 2 ods. 1 písm. l zákona NR SR č. 171/93 Z.z. o Policajnom zbore (ZPZ), je pátranie po osobách a pátranie po veciach.

Pátranie, vo svojom pravom zmysle slova, môže byť uskutočnené iba voči konkrétnemu a individuálne určenému objektu, to jest takému, ktorý má svoje špecifické znaky a nemôže byť zamenený s iným objektom.

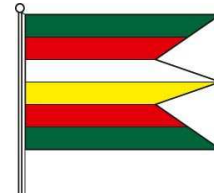
Pátranie, z pohľadu významu slova pátrania po neznámom páchatel'ovi, je úlohou orgánov činných v trestnom konaní a ostatných operatívnych služieb, pri ktorej je potrebné zistiť či skutok, ktorý sa stal je trestným činom a kto je jeho páchatel'om.

Podľa spôsobu realizácie sa delí pátranie na pátranie **výkonné a administratívne**. **Výkonným pátraním** sa rozumie sústavná, cieľavedomá a aktívna činnosť zameraná na vypátranie objektu pátrania priamo v teréne.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

K tejto činnosti patrí najmä získavanie konkrétnych informácií o hľadanom objekte a ich hodnotenie, vytvorenie a preverka pátracích verzií, vrátane prijatia príslušných opatrení pri nájdení hľadaného objektu Vytváranie a využívanie rôznych administratívnych pomôcok pri pátraní je obsahom činnosti administratívneho pátrania.

A: Osoba hľadaná v súvislosti s podozrením zo spáchania trestného činu
Takúto osobu policajt požiada, aby sa ihneď alebo v určený čas (spravidla ihneď) dostavila na útvar Policajného zboru za účelom podania vysvetlenia (§17 zák. č. 171/1993 o PZ); ak jeho výzve nevyhoví, môže ju predviesť a kontaktuje osobu uvedenú v poznámke. Policajt je povinný predvedenú osobu odovzdať orgánom činným v trestnom konaní, ak zistí, že sú dôvody na jej odovzdanie (§17 zák. č. 171/1993 o PZ).

B: Hľadané osoby, na ktoré bol vydaný príkaz na zatknutie
V prípade osôb, na ktoré bol vydaný príkaz na zatknutie, príkaz na dodanie do výkonu trestu, európsky alebo medzinárodný zatýkací rozkaz, policajt osobu **zatkne** a dodá ju podľa povahy príkazu príslušnému sudcovi, do najbližšej väznice alebo príslušnému krajskému prokurátorovi. V prípade žiadosti zo zahraničia kontaktuje **Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ**.

V zmysle § 17 ods. 1 (ZPZ), je policajt oprávnený požadovať potrebné vysvetlenie od osoby, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre odhalenie priestupku a na zistenie jeho páchatel'a, ako aj na vypátranie hľadaných alebo nezvestných osôb a vecí.

Taktiež v zmysle § 76 cit. zákona, sú útvary Policajného zboru oprávnené pri plnení svojich úloh požadovať od štátnych orgánov, obcí, právnických a fyzických osôb podklady a informácie, ktoré môže Policajný zbor použiť na plnenie svojich úloh.

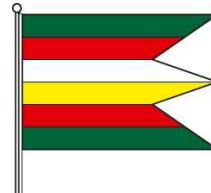
Z uvedených citácií zákona vyplýva, že ak **pracovníci evidencií napr. matrík** počas svojej činnosti získajú informácie o osobách v pátraní, vďaka automatickému prepojeniu informačných systémov, tieto informácie by mali poskytnúť Policajnému zboru a to oznámením na **najbližšom útvare Policajného zboru alebo aj telefonicky na známe telefónne číslo 158**.

V prípadoch, ak je osoba v pátraní priamo prítomná v úrade, kde je lustrácia vykonávaná, odporúča sa požiadať osobu, aby sa dostavila k prevzatíu dokladu alebo iného úkonu v neskorší čas a podľa tohto dohodnúť s políciou postup pri zadržaní osoby.

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

V žiadnom prípade sa osoby neoznamuje, že je hľadaná políciou a ani sa ju nepokúšať zaistiť.

Každá fyzická osoba ktorá príde do kontaktu s osobou v pátraní a o tejto skutočnosti je informovaná, je taktiež povinná oznámiť to na telefónnom čísle 158.

...

INFORMÁCIE O AFRICKOM MORE OŠÍPANÝCH

Africký mor ošípaných (AMO) je vírusová, vysoko kontagiózna infekcia domácich ošípaných, európskych diviakov, amerických diviakov a afrických divo žijúcich sviňovitých (prasa bradavičnaté, diviak štetinatý, diviak madagaskarský, diviak pralesný).

Prejavuje sa rýchlym priebehom, s vysokými horúčkami, celkovou apatiou, slabosťou, inapetenciou, hnačkami, pneumóniou a krvácami rôznej veľkosti a tvaru v podkoží, na slizniciach, serózach a v tkanivách rôznych orgánov. Vyznačuje sa vysokou morbiditou a mortalitou (85 až 100%).

AMO je veľkou hrozbou pre chov domácich ošípaných a výkon poľovníctva nielen u diviačej zveri. V prípade výskytu AMO sa v ohnisku nákazy usmrcujú všetky domáce ošípané a zastavuje resp. obmedzuje sa obchodovanie so živými ošípanými, spermou, vajčkami, embryami, bravčovým mäsom a výrobkami z bravčového mäsa.

Pri potvrdení choroby u diviačej zveri sa zastavuje resp. reguluje poľovania nielen na diviakov, ale aj ostatnú voľne žijúcu zver, obmedzuje sa pohyb v lese a zastavuje sa obchodovanie z mäsom od diviakov vrátane produktov.

Zdravotné a ekonomické riziká afrického moru ošípaných a diviakov

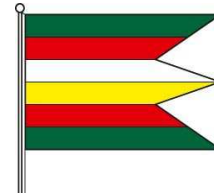
Zdrojom nákazy sú infikované domáce a divo žijúce sviňovité. Najčastejší spôsob šírenia nákazy je priamy kontakt s infikovaným biologickým materiálom (krv, sekréty, mäso, mäsové výrobky, kontaminované chovateľské prostredie, krmivo, dopravné prostriedky, ľudia, atď).

Šírenie infekcie aerosólom je málo pravdepodobné. Vírus AMO je schopný cirkulácie v krvi nakazeného zvieraťa (virémia) až 60 dní. Inkubačná doba sa zvyčajne

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

pohybuje v rozpätí 3 (akútna forma) až 15 dní. V prípade, že je infekčná dávka vysoká, inkubačná doba môže byť aj kratšia ako 3 dni.

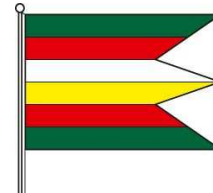
Vysoká odolnosť vírusu v prostredí a tepelne neopracovaných mäsových výrobkoch – v krvi ošípaných pri 4 °C si zachová infekčnosť až 18 mesiacov, vo výkaloch pri 20 °C 11 dní, v surovom bravčovom mäse 15 týždňov, v iberijskej a seranskej šunke až 140 dní a v parmskej šunke až 399 dní. Avšak žiadny infekčný vírus nebol nájdený vo varených alebo konzervovaných šunkách spracovaných pri **minimálne 70 °C**.

Schopnosť vírusu perzistovať v prostredí: napriek dopadu na populácie diviakov v niektorých oblastiach s mortalitou 90% a zdanlivého vymiznutia vírusu, pôvodca AMO sa napriek prijatým rôznym prísnyh stratégiám eradikácie po roku v oblastiach objavil znovu.

Vakcína proti AMO v súčasnosti vo svete nie je k dispozícii a preto ochrana zvierat spočíva napr. v dodržiavaní chovateľských podmienok - **biologická ochrana chovov, regulácii poľovania, kontrole obchodovania so živými zvieratami a ich produktami, atď.**

OZNAM PRE CHOVATEĽOV OŠÍPANÝCH V NÁRAZNÍKOVEJ ZÓNE

- v prípade úhynu domácej ošípanej je majiteľ zvierat'a povinný tento úhyn ihneď nahlásiť príslušnej Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe a príslušnému súkromnému veterinárnemu lekárovi,
- povinnosť nahlásenia úhynu zvierat'a a podozrenie z nákazy vyplýva chovateľovi zo **Zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a následných právnych predpisov,**
- pri nedodržaní týchto povinností hrozí chovateľovi sankcia v zmysle platnej legislatívy a to vo výške **od 400 do 1000 eur v prípade fyzickej osoby a od 10 000 do 160 000 eur v prípade fyzickej osoby podnikateľ'a alebo právnickej osoby,**
- Chovateľ je povinný okrem toho podľa § 23 ods. 1 citovaného zákona oznámiť na príslušnú RVPS v SR aj dátum a čas vykonania domácej zakáľ'ačky **minimálne jeden pracovný deň vopred !**

OPATRENIA – NÁRAZNÍKOVÉ ZÓNY – DIVIAČIA ZVER

- Celoročný intenzívny lov diviačej zveri za účelom monitoringu AMO a znižovania denzity diviačej zveri v poľovnom revíri,
- Opatrenia na zníženie denzity diviačej zveri a dosiahnutie normovaných kmeňových stavov,
- Sanáciu uhynutej diviačej zveri a vedľajších živočíšnych produktov z ulovenej zveri,
- Dodržiavanie opatrení pri manipulácii s ulovenými diviakmi, ich zvyškami ako aj s uhynutými diviakmi zabráňujúce šíreniu AMO,
- Opatrenia na odber a predkladanie vzoriek na vyšetrovanie všetkej ulovenej zveri (a nájdenej uhynutej diviačej zveri),
- Vykonávanie monitoringu u diviačej zveri a odber vzoriek iba osobami vyškolenými na prehliadku zveri po ulovení na mieste alebo osobami vyškolenými regionálnou veterinárnou a potravinovou správou na odber vzoriek na KMO,
- Vedenie evidencie užívateľom poľovného revíru o každom ulovenom, uhynutom diviakovi a rozdelení diviny,
- Možnosť uvádzať na trh ulovené diviaky a premiestniť mimo poľovný revír (PR) až po obdržaní negatívneho laboratórneho výsledku na AMO,
- Možnosť premiestňovania živo odchytených diviakov mimo poľovný revír len do zverníc v rámci nárazníkovej oblasti a so súhlasom príslušnej RVPS,
- Predkladať mesačne príslušnému odboru pozemkového a lesného okresného úradu hlásenia o love a úhyne diviačej zveri podľa ich usmernenia.

...

PODOZRENIE Z OCHORENIA ČLOVEKA NA VTÁČIU CHRÍPKU

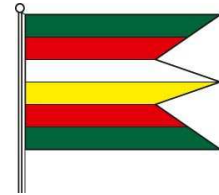
Informácia pre osobu, ktorá bola v úzkom kontakte s hydinou alebo vtákom chorým alebo podozrivým z ochorenia na vtáčiu chrípku.

Vtáčia chrípka (**Aviárna influenza**) je závažné infekčné ochorenie domácej hydiny a voľne žijúceho vtáctva, spôsobené **chrípkovým vírusom typu A**, ktoré sa za normálnych okolností šíri iba medzi vtákmi resp. ošípanými. Hrozba vtácej chrípky vychádza z antigénnej štruktúry vírusu, ktorý na základe prítomnosti povrchových proteínov (**Hemagglutinín a Neuraminidáza**) môže vytvoriť **16 resp. 9 subtypov**. Tieto subtypy sa v prírode vyskytujú v

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

rôznych kombináciách, vznikajú nové vírusy. Všetky vysoko patogénne formy vtácej chrípky boli spôsobené vírusom chrípky typu **A podtypom H5 a H7**. Všetky typy vírusu **chrípky A** sú geneticky labilné a ľahko podliehajú zmenám a mutáciám.

Doposiaľ vo svete na základe schopnosti genetickej modifikácie vírusu vtácej chrípky bolo u voľne žijúceho vtáctva, domácej hydiny a ľudí diagnostikovaných **144 možných kombinácií vírusu**. Nebezpečenstvo nízkopatogénneho vírusu vtácej chrípky spočíva v tom, že dokáže prežívať dlhé obdobie v prirodzenom rezervoári voľne žijúcom vtáctve bez vyvolania klinických príznakov ochorenia. Po nakazení domácej hydiny sa väčšinou mení na vysokopatogénny kmeň, ktorý vyvolá klinické príznaky **ochorenia a úhyn zvierat v priebehu niekoľkých hodín až dní**.

Riziko prenosu vírusu vtácej chrípky od divoko žijúcich vtákov do domáceho chovu je najväčšie, keď sa hydina pohybuje vonku, má spoločný prístup k vode s divokými vtákmi, alebo keď užíva vodu, ktorá mohla byť kontaminovaná výkalmi nosičov medzi divokými vtákmi. Pokiaľ by došlo k nákaze ľudí, **išlo by o prenos z infikovaných zvierat, a to najčastejšie priamym kontaktom s chorými, resp. uhynutými zvieratami pri nedodržaní zásad osobnej hygieny** alebo vdýchnutím prachu s obsahom výlučkov chorých, resp. uhynutých zvierat. Ochorenie by sa mohlo preniesť aj kontaktom s kontaminovanými plochami a povrchmi (napr. povrch vajec), výlučkami z chorých zvierat a odpadmi. **Miestom vstupu vírusu do organizmu človeka sú ústa, nos a očné spojky.**

Odolnosť vírusu

„Vírus v truse prežíva 30 dní pri teplote 4 °C, alebo 7 dní pri 20 °C, pri izbovej teplote na slame 28 dní a na vajcovej škrupine 8 dní. Vírus je schopný nejaký čas prežiť aj vo vode. Je stabilný pri pH 7-8, ale kyslé prostredie ho ničí. Je citlivý na éter, jód, amónne soli a tukové rozpúšťadlá (Švrček a kol., 2001).“

Z dezinfekčných prostriedkov účinných proti vírusu vtácej chrípky sú: 2 - 4 % lúh sodný, 2 - 4 % chlórové vápno, 4 - 8% chloramin B a môže sa použiť aj formalín v 10% koncentrácii.

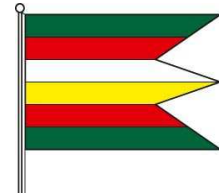
Opatrenia pri výskyte

Ak by sa nákaza vyskytla v chove hydiny bude nariadené usmrtiť všetku hydinu v chove, uhynutá alebo usmrtená hydina a všetky vajcia musia byť zneškodnené tak, aby sa

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

znížilo riziko šírenia choroby na minimum; ďalej bude nevyhnutné zneškodniť alebo vhodne ošetriť všetok materiál a všetky odpady, ktoré môžu byť kontaminované.

Taktiež sa zrealizuje vyhládanie a zničenie hydínového mäsa pochádzajúceho zo zvierat z príslušného chovu a násadových vajec znesených v období predpokladanej inkubačnej doby. Po týchto činnostiach bude následne urobená očista a dezinfekciu budov využívaných na ustajnenie hydiny, ich okolia, dopravných prostriedkov a všetkého materiálu, ktorý môže byť kontaminovaný. Zároveň sa okolo infikovaného chovu určí **ochranné pásmo** s minimálnym polomerom **3 km** a **pásmo dohľadu** s minimálnym polomerom **10 km**.

Prevenencia

V chovoch hydiny je mimoriadne dôležité zabrániť priamemu a nepriamemu kontaktu voľne žijúcich vtákov, zvlášť vodného vtáctva s hydinou; zabezpečiť prísne oddelenie vodnej hydiny od ostatnej; novo nakúpenú hydinu umiestniť do priestorov, ktoré boli vopred vyčistené a dezinfikované; hydinu vo voľnom výbehu kŕmiť a napájať v uzavretom priestore alebo pod prístreškom, ktorý dostatočne bráni prilietavaniu voľne žijúcich vtákov a zamedzuje kontakt voľne žijúcich vtákov s krmivom a vodou určenou pre hydinu; bezodkladne oznamovať príslušnému orgánu veterinárnej správy akékoľvek klinické príznaky vtácej chrípky u hydiny či zákaz chovu hydiny u zamestnancov registrovaných fariem v domových hospodárstvach.

Hlavným odporúčaním je použitie cielenej vakcinácie, ktorá dokáže v jednotlivých krajinách zabrániť nekontrolovanému šíreniu nákazy. Ohľadom možného prenosu ochorenia na človeka sa experti zhodli v tom, že je potrebné zvýšiť bezpečnosť pri práci pracovníkov v hydínárstve. Mäsové výrobky a vajcia spracované z hydiny, kde sa vyskytlo ochorenie nepredstavuje riziko pre zdravie verejnosti, avšak treba dodržiavať preventívne hygienické opatrenia pri zaobchádzaní s takouto hydinou. Mäso porazených kurčiat nemá byť použité pre výživu ľudí ani zvierat.

U ľudí je dôležité pri nájdení uhynutých vtákov nedotýkať sa kadáveru a túto skutočnosť nahlásiť kompetentným pracovníkom; správne používať osobné ochranné pomôcky; dodržiavať hygienické návyky.

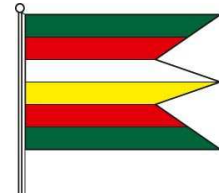
Osoby, ktoré úmyselne alebo nedopatrením prišli do priameho kontaktu s chorým alebo uhynutým vtáctvom, musia:

- sledovať svoj zdravotný stav,

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

- merať si 2x denne telesnú teplotu po dobu 10 dní od posledného priameho kontaktu s chorým vtákom,
- v prípade vzniku príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia bezodkladne kontaktovať ošetrojúceho lekára.

S najväčšou pravdepodobnosťou pôjde o ochorenie vyvolané iným subtypom chrípky (sezónna chrípka vyvolaná vírusom cirkulujúcim aktuálne v populácii).

Medzi typické príznaky chrípky patrí náhly vzostup teploty, bolesti kĺbov, svalov, zápal spojiviek, postupne sa môžu pridružiť respiračné príznaky (kašeľ, nádcha).

V prípade objavenia sa príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia je nevyhnutné navštíviť ošetrojúceho lekára. Potrebné je realizovať laboratórne vyšetrenie vzorky biologického materiálu od chorého (výter z nosa, hrdla).

DEFINÍCIA NOSITEĽA A PRÍZNAKY:

Osoby, ktoré prišli do priameho kontaktu s chorým alebo uhynutým vtáctvom musia:

- sledovať svoj zdravotný stav,
- merať si 2x denne telesnú teplotu po dobu 10 dní od posledného priameho kontaktu s chorým alebo uhynutým vtákom,
- v prípade objavenia sa príznakov chrípky/chrípke podobného ochorenia bezodkladne navštíviť svojho ošetrojúceho lekára.

Možná chrípka A/H5

Pacient s teplotou 38°C a vyššou

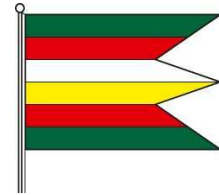
- s prítomnosťou aspoň jedného z respiračných príznakov ako sú kašeľ, bolesť hrdla, krátky dych a
- splnením aspoň jedného z nasledovných kritérií:

- a) laboratórny dôkaz chrípky typu A (aj bez testu, ktorý nesubtypuje vírus);
- b) kontakt s potvrdeným prípadom chrípky A/H5 a to 7 dní pred prvými príznakmi ochorenia, pričom chorý na chrípku A/H5 sa považuje za infekčného jeden deň pred vznikom a ďalších 7 dní po vzniku prvých príznakov ochorenia
- c) kontakt s vtákmi, vrátane kurčiat, ktoré zomreli na toto ochorenie 7 dní pred nástupom prvých klinických príznakov ochorenia

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

d) práca v laboratóriu 7 dní pred nástupom prvých klinických príznakov, v ktorom sa spracovávajú vzorky od ľudí alebo zvierat, ktorí boli podozriví z ochorenia na vtáčiu chrípku.

Pravdepodobná chrípka A/H5

pacient s teplotou 38°C a vyššou

- prítomnosťou aspoň jedného z respiračných príznakov ako sú kašeľ, bolesť hrdla, krátky dych a
- neúplným laboratórnym dôkazom chrípky A/H5 (napr. špecifikované protilátky H5 v jednej vzorke séra)

Potvrdená chrípka A/H5

Pacient, u ktorého laboratórne výsledky preukázali:

- pozitívnu kultiváciu vírusu chrípky A/H5
- pozitívny PCR test pre chrípku A/H5
- pozitívny imunofluorescenčný test protilátok pri použití chrípkových monoklonálnych protilátok A/H5
- 4 násobný vzostup titrov špecifických protilátok proti chrípke A/H5 v párových vzorkách sér

Úmrtie na neobjasnené akútne respiračné ochorenie pri splnení aspoň jedného z nasledovných kritérií:

- a) pobyt v oblasti, v ktorej je podozrenie na výskyt vysoko patogénnej vtácej chrípky alebo v ktorej bol jej výskyt potvrdený
- b) kontakt s potvrdeným prípadom chrípky A/H5 počas nákazlivého obdobia 7 dní pred nástupom príznakov.

...

OBEC KRČAVA

Krčava 17, 072 51 Krčava

INFORMATÍVNA A METODICKÁ PRÍRUČKA PRE OBYVATELOV OBCE KRČAVA

Vypracoval:

Mgr. VLADIMÍR ILLÉS

Schválilo OZ obce KRČAVA, uznesením 37/2019,

V Krčave dňa 17.6.2019

.....
PhDr. Darina Palaiová

starostka obce